



Suomen luonnonsuojeluliitto
Kotkankatu 9, 00510 HELSINKI, puh. (09) 228 081, faksi (09) 228 08 200

Kommenttipuheenvuoro
MOSSE-seminaari 6.9.2006
Hanasaari
Tiivistelmä

Harri Hölttä
Metsäasiantuntija
Suomen luonnonsuojeluliitto

Kommenttipuheenvuoro Mikko Mönkkösen esitykseen ' Uudet suojelukeinot metsien suojelussa - ekologiset vaikutukset '

METSO-ohjelman alkuvaiheessa (2002-2007) päätettiin muista kuin ekologisista syistä kokeilla uusia metsiensuojelukeinoja, jotka perustuivat metsänomistajien vapaaehtoiseen toimintaan. Tutkimustietoa uusien keinojen ekologisesta vaikuttavuudesta on edelleen vähän, ja tutkimus on painottunut yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Seuraavassa kuitenkin joitain ekologisia huomioita.

Uudet keinot

- Nykysopimukset ovat kymmenvuotisia, kuitenkin lähes 60 % kyselyihin vastanneista suhtautuu positiivisesti tai neutraalisti 20-vuotisiinkin sopimukseen (vrt. Kemeran ympäristötuki).
- Vaikka lahopuuinventointien perusteella kohteiden valinta (Satakunta) on onnistunut pääosin hyvin, kaikkein runsaslahopuustoisimmat kohteet ovat kuitenkin jääneet suojelun ulkopuolelle.
- Miten taataan arvokkaimpien kohteiden suojelu, kun laajempia inventointeja niiden löytämiseksi ei tehdä ja metsänomistajat eivät niitä tai niiden lajistollista arvoa välttämättä tunnista?
- Miten saadaan mukaan myös passiiviset metsänomistajat, kun 'nykyiset' uudet keinot perustuvat juuri metsänomistajan aktiivisuuteen?
- Suojelualueverkostojen ja -keskittymien muodostaminen käytännössä? Miten laajalla/suppealla alueella esimerkiksi tarjouskilpailua kannattaa toteuttaa?

Uusien ja ”vanhojen” keinojen vertailua

- Yksityismaiden vanhojen metsien suojeluohjelmassa (yhteensä n. 250 kohdetta, n. 10 000 ha) muiden kuin yksityishenkilöiden (kunnat, seurakunnat, yhtiöt yms.) mailla olevien kohteiden keskipinta-ala oli noin 60 ha
- Vastaavasti samassa ohjelmassa yksityismaiden (yksityiset henkilöt) kohteiden keskipinta-ala oli noin 30 ha

- METSO:n maanostovaroilla ensimmäisenä vuonna yksityisiltä henkilöiltä ostettujen kohteiden keskipinta-ala oli noin 13 ha
- Luonnonarvokaupan kohteiden keskipinta-ala vuosina 2003-2005 oli noin 8,3 ha

Kuten tiedetään, erilaisilla suojelukeinoilla voidaan suojella erilaisia luonnonarvoja. Seuraavassa pelkistetyssä taulukossa on luokiteltu erilaisille luonnonarvoille soveliaita suojelukeinoja. Valittaessa tulevaisuuden metsiensuojelun keinovalikoimaa tulee mielestäni lähteä sellaisesta tarkastelusta, missä ensisijaisena suojelukeinojen valintaperusteena on se, että saamme kaikki olennaiset metsäluontoarvot laaja-alaisesti turvattua. Yksittäisten suojelukeinojen vaikuttavuuden rajallisuus liittyy olennaisesti myös ns. uusiin suojelukeinoihin. Esimerkiksi luonnonarvokaupassa suojellut kohteet ovat suurelta osin yhtä luontotyyppiä (lahopuustoiset kangasmetsät), ja vieläkin suuremmalta osin sellaisia luontotyyppisiä, joiden lyhytaikainen suojele ei ole ekologisesti mielekäästä.

Esimerkkejä eri luonnonarvojen suojelukeinoista ja -muodoista

Suojelumuoto	Suojelukeino	Luonnonarvo
Laajojen alueiden pysyvä suojele	Kansallispuisto, luonnonpuisto, erämaa-alue	Metsien luontainen dynamiikka, erityisesti suurikokoiset lajit, useimmat lajit ja luontotyypit, ennallistaminen, suojelualueverkostot
Keskikokoisten alueiden pysyvä suojele	Suojelualueiden perustaminen, luonnonvarasuunnittelu	Pitkäaikaista häiriötöntä kehitystä vaativat luontotyypit, monet lajit, suojelualueverkostot, ennallistaminen
Keskikokoisten alueiden määräaikainen suojele	Sopimukset (luonnonarvokauppa, metsätalouden ympäristötuki, perintömetsät)	Esimerkiksi aktiivista hoitoa vaativat luontotyypit ja määräaikaiset luontoarvot kuten paloalueet
Pienten alueiden pysyvä suojele	Suojelualueet, LSL:n elinympäristöt, ML 10§	Luontaisesti pienikokoiset avainbiotoopit ja lajiesiintymät
Pienten alueiden määräaikainen suojele	Sopimukset	Luontaisesti pienialaiset ja hoitoa vaativat luontotyypit ja määräaikaiset luontoarvot
Kuviotason toimenpiteet (ei sitovia)	Metsäsuunnittelu, metsänhoitosuosittukset	Luontaisesti pienikokoiset avainbiotoopit ja lajiesiintymät sekä elinympäristövaatimuksiltaan vaatimattomammat lajit talousmetsissä